Fagplan for grunnstudium i formgiving, kunst og håndverk (75 studiepoeng) – 2004/2005

Studiet bygger på Rammeplan for faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk, fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 03.04. 2003. Fagplan for grunnstudium i formgiving, kunst og håndverk (75 studiepoeng) ble godkjent av avdelingsstyret 23.04.2003.

Grunnstudiet i formgiving, kunst og håndverk er del av faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk (180 studiepoeng). Faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk omfatter følgende fagplaner:

- fagplan for grunnstudium i formgiving, kunst og håndverk (75 studiepoeng);
- fagplan for fordypning i formgiving, kunst og håndverk (60 studiepoeng);
- fagplan for kunst og formkultur (15 studiepoeng);
- fagplan for pedagogikk (30 studiepoeng) i formgiving, kunst og håndverk;
- fagplan for praksisopplæring (13 uker) i formgiving, kunst og håndverk.

Innledning

Faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk kvalifiserer for undervisningsarbeid i grunnskole og videregående skole i tråd med de til enhver tid gjeldende læreplanverk, og andre arenaer som kulturskole, folkehøgskole, museer og gallerier.

Det primære mål for utdanningen er virksomhet i grunnskole, videregående opplæring, folkehøgskole og voksenopplæring. I tillegg kommer annet arbeid knyttet til faglig og kulturell virksomhet for barn, unge og voksne.

Kompetanse

Faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk fører frem til graden *Bachelor – faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk*.

Opptakskrav

Generell studiekompetanse og dokumenterte kunnskaper og ferdigheter i formgivingsfag eller kunstfag. Nærmere informasjon om generelle og spesielle opptakskrav finnes på nettstedet www.hio.no. Det generelle og spesielle opptakskravet er basert på forskrift fastsatt av departementet.

Omfang

Grunnstudiet i formgiving, kunst og håndverk gir 75 av totalt 180 studiepoeng i faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk. Studiet inngår i utdanningens to første studieår.

Internasjonalisering

Studenter som ønsker å ta deler av faglærerutdanningen i formgiving, kunst og håndverk i utlandet, kan gjøre dette fortrinnsvis i faglærerutdanningens tredje studieår. Utenlandsopphold på 3-5 måneder godkjennes som en del av studentens utdanningsløp etter tid-for-tid-prinsippet.

Mål og målområder

Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaring og didaktisk refleksjon. Studiet består av følgende tre målområder:

1 Skapende arbeid.
2 Fagteori.
3 Fagdidaktikk.

I målområdet *Skapene arbeid* skal studentene

- kunne anvende opplevelser og erfaringer, kunnskaper og ferdigheter i praktisk skapende arbeid med to- og tredimensjonale uttrykk, og kunne lede slik virksomhet i pedagogisk sammenheng;
- ha innsikt i og erfaring med formgivingsprosesser fra idé til ferdig produkt, og kunne lede barn, unge og voksne i ulike typer idéutvikling og formgivingsprosesser;
- ha kompetanse til å velge ut relevante materialer, teknikker og redskaper, anvende disse i forhold til funksjon og uttrykk og kunne bruke tilegnet kunnskap i pedagogisk virksomhet;
- ha estetisk og håndverksmessig ferdighet og fortrolighet i bruk av formale virkemidler og kunne formidle denne på hensiktsmessige måter i møte med elever og deres skapende prosesser;
- ha ferdighet i å bruke kunst og formkultur som referanse for skapende virksomhet og kunne sette dette i relasjon til barn og unges flerkulturelle virkelighet;
- kunne bruke IKT som redskap og virkemiddel i skapende arbeid og visuell dokumentasjon;
- ha erfaring med vedlikehold av redskap og utstyr.

I målområdet *Fagteori* skal studentene
- kunne anvende begreper og grunnleggende teorier innen form- og fargelære og kjenne til modeller for analyse av to- og tredimensjonale uttrykk;
- kunne sette egne skapende erfaringer i sammenheng med estetisk teori og metode, teori om kreative prosesser, idéutvikling og problemløsing;
- kunne beskrive, drøfte og vurdere relevant teori i forhold til skapende arbeid i sammenheng med erfaringer fra praksisfeltet;
- ha materialkunnskap og være i stand til å vurdere sammenhenger mellom materiale, helse og ressursbruk i et økologisk perspektiv;
- kunne bruke aktuelle metoder for forsøks- og utviklingsarbeid innen fagområdet.

I målområdet *Fagdidaktikk* skal studentene
- kunne legge til rette stimulerende læringsmiljø der elever kan utfolde egne skapende krefter og utvikle glede og nysgjerrighet i arbeid med kunstneriske uttrykksformer;
- kunne bruke læreplaner i forhold til formgiving, kunst og håndverk med utgangspunkt i elevens bakgrunn og forutsetninger;
- være i stand til å utvikle fagområdet i relasjon til barn og ungdom i en flerkulturell hverdag, og et samfunn i stadig endring;
- kunne initiere faglig samarbeid og bruke formgiving, kunst og håndverk både som regifag og støttefag i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid;
- være i stand til å bruke observasjon og visuell dokumentasjon som pedagogisk verktøy for å utvikle faget i samarbeid med elever, kolleger og foreldre;
- kunne legge til rette for bruk av IKT som verktøy for barn, unge og voksne i deres skapende prosesser.

Innhold

Målområdet Skapene arbeid

I målområdet legges det vekt på tverrfaglige prosjekter som omfatter kunst og formkultur, 2- og 3-dimensjonal form og IKT (4-dimensjonal form), fagdidaktikk og praksis. Målområdet består av følgende tre delområder:
- 2-dimensjonal form;
- 3-dimensjonal form;
- 4-dimensjonal form (IKT i skapende arbeid og visuell kommunikasjon).

2-dimensjonal form

Praktisk skapende arbeid i 2-dimensjonal form omfatter tegning, skrift, maleri, trykk og tekstil. I tillegg til å utvikle ferdighet og kompetanse innen fagområdet vektlegges ideutvikling og synliggjøring av ideer i en kreativ prosess. IKT utnyttes som arbeidsverktøy i ideutvikling og idebearbeiding, til innhenting av kunnskap og som kommunikasjons- og presentasjonsverktøy. Miljø og ressursforvaltning skal også vektlegges.

Tegning: Tegning er en metode for å utvikle og synliggjøre ideer og prosesser, og et selvstendig visuelt uttrykk. Tegning brukt til å beskrive og tydeliggjøre form. Tegning brukt i analytisk sammenheng til å øke forståelse for form og rom. Tegning som selvstendig visuelt uttrykk hvor ide, tegneteknikk, komposisjon, kommunikasjon og presentasjon er tydeliggjort.

Tegning 1. år
- tegning som ideutviklingsverktøy;
- tegning som verktøy i arbeidet med basisproblematikk; punkt, linje, flate, rom, volum og valør og tekstur;
- tegning brukt i arbeid med formbeskrivelse, komposisjons- og proporsjonsproblematikk, rytme og dynamikk, kontrast og balanse.

Tegning 2. år
- tegning som studiemetode av form ; aktstudie, og større komposisjoner;
- tegning brukt i utviklingen av en ide til en arbeidstegning og projeksjonstegning;
- videreutvikle kunnskap om materialer og redskaper;
- tegning brukt i arbeide med samisk og flerkulturelle uttrykk;
- utvikle og vurdere tegnemetodiske prosesser knyttet til undervisning og praksis;
- akttegning; kroki, proporsjoner og anatomi.

Skrift: Skrift som kommunikasjonsmiddel og uttrykksform i kraft av egne estetiske kvaliteter som form, rytme og proporsjoner.

Skrift 1. år
- skrift som formlære, blant annet lære om avstand, rytme og proporsjon;
- basiskunnskap om elementær skriftforming;
- grunnleggende kunnskaper om skriveredskap.

Skrift 2. år
- skrift som uttrykksform;
- skrift som virkemiddel i IKT, som kommunikasjonsform og estetisk uttrykk.

Maleri: Maleri innbefatter ideutvikling, kunnskap om materialer, teknikker, redskaper, komposisjon, presentasjon og kommunikasjon.

Maleri 1. år
- metoder, materialer, redskaper og teknikker;
- farger brukt i en konvensjonell og individuell sammenheng;
- ulike fargesystemer og fargeteorier;
- farge brukt som form- og romskapende element.

Maleri 2. år
- maleri som studie av arkitektur og miljø;
- utnytte fargenes muligheter i det visuelle språk i en kommunikativ sammenheng;
- utvikle kunnskap om fargenes bruksområder og betydning i vårt flerkulturelle samfunn.

Trykk Trykk er her en fellesbetegnelse for enkle trykkteknikker, tradisjonell og eksperimenterende grafikk og trykk på ulike materialer. Trykk innbefatter ideutvikling som synliggjøres gjennom trykktekniske metoder, tilegning av kompetanse om materialer, teknikker og verktøy. Miljøvennlig grafikk er et utviklingsområde innenfor trykk. Presentasjon og kommunikasjon.

Trykk 1. år
- enkle trykkteknikker som kan være anvendelig som aktivitet i kunst og håndverksfaget;
- monotypi, tråd- og papptrykk, linosnitt, kollagrafi og enkle dyptrykkteknikker;

- ramme- og stempeltrykk på ulike underlag;
- etablere kunnskap om miljøvennlige materialer.

Trykk 2. år
- ulike trykkteknikker som høytrykk, dyptrykk og silketrykk;
- kunnskap om trykk på ulike underlag;
- etablere kunnskap om miljøvennlige materialer og metoder.

Tekstil: Tekstil er en fellesbetegnelse for materialer laget av tekstilfibre. Gjennom forskjellige prosesser skapes fibre, tråder og tekstilflater. Konstruksjonen av tekstilflatene kan være filtet, strikket, heklet, eller vevet. Sammenføyningsteknikkene kan være materialer som filtes sammen, veves sammen, syes sammen eller limes. Overflatene kan være bearbeidet med applikasjon, broderi, trykk, klipping eller kjemisk bearbeiding. Utnyttelsen av egenskaper som stofflighet, karakter, overflatestruktur, virker inn på valg av materialer. De forskjellige tekstilmaterialene gir ulike muligheter til flatemønster og overflatebearbeiding. Dette gjelder også *myke* materialer som papir, plast, gummi, skinn og pels. Tekstile teknikker er ofte tidkrevende og setter krav til omfattende og kompleks kunnskap.

Tekstil 1. år
- trådteknikker 1: strikking, hekling, veving;
- sømteknikk 1: maskinsøm på myke materialer;
- filting, toving 1;
- overflatedesign 1: farging, applikasjon, broderi, liming, klipping.

Tekstil 2. år
- trådteknikker 2: strikking, hekling, veving/billedvev;
- søm teknikk 2: maskin;
- overflatedesign 2: materialeksperimenter;
- filting 2: papirlaging.

3-dimensjonal form
Progresjonen i studiet tas vare på ved å legge basiskunnskap innen formlære, materialer og teknikker i første år. Det praktiske og teoretiske fundamentet utvikles i andre år og det legges vekt på generell formlære. Gjennom studiet utfordres studentene til å utforske ulike materialer og teknikker og tilegne seg kunnskap om de særegne fysiske og visuelle utfordringene som er bundet i materialenes egenskaper og karakter. Emnet omfatter følgende materialområdene tre, metall, gips, stein, glass, plast og leire.

3-dimensjonal form 1. år: harde materialer med hovedvekt på tre, metall og plast
- grunnleggende formlære, kule, kjegle, kube, sylinder, pyramide, tetraeder;
- sammensetninger av ulike former og studie av samspillet mellom linje og form;
- sikkerhetsrutiner, bruk av maskiner og verktøy;
- elementært kjennskap til teknikker for bearbeiding og sammenføyning av tre, metall og plast;
- grunnleggende materialkunnskaper om tre, metall og plast.

3-dimensjonal form 2. år: plastiske materialer - keramikk
- videregående kunnskap i tredimensjonal formlære, sammensatte former og former i gruppe, organisk og geometrisk form;
- indre og ytre rom, positiv og negativ form, flater og linjer;
- forholdet mellom deler og helhet i en tredimensjonal form;
- dekor og overflatebehandling på tredimensjonal form;
- keramikk som plateteknikk, pølseteknikk og uthulingsteknikk;
- keramikk i forhold til begitningsteknikk, oksideringsteknikker og glaseringsteknikker;
- grunnleggende materialkunnskaper om ulike typer leire;

- vedlikehold av keramikkovn, brenning av råbrann og glasurbrann;
- kunnskap om å etablere keramikkverksted på skoler, med nødvendige sikkerhetstiltak.

4-dimensjonal form: IKT i skapende arbeid og visuell kommunikasjon
I faget IKT i praktisk skapende arbeid og visuell kommunikasjon legges det vekt på arbeid med forskjellig programvare rettet mot barneskolen, ungdomsskolen og videregående skole. Det er innføring av basiskunnskaper første året og videre anvendelse andre året. IKT er både et digitalt redskap i skapende arbeid og et skapende medium i sin egen rett. Det er også et medium for presentasjon og kommunikasjon i forhold til formgiving, kunst og håndverksfaget. Forståelsen for formgiving, kunst og håndverk er utvidet fra 2- og 3- dimensjonal form til en 4- dimensjon, tid. Tid er et skapende element i for eksempel video og animasjon.

4-dimensjonal form 1. år
- opplæring i aktuelle bilde- og animasjons program i forhold til grunnskolenivået;
- praktisk arbeid med IKT som redskap i skapende virksomhet og visuell dokumentasjon;
- digitale kamera, skanner og video;
- webdesign og produksjon av eget nettsted;
- presentasjon og kommunikasjon av kunst og kultur i forhold til barn og ungdom i det lokale samfunn;
- presentasjon og formidling i forhold til faglig arbeid.

4-dimensjonal form 2. år
- opplæring av aktuelle programvarer i forhold til videregående skole;
- vedlikehold av redskap og utstyr;
- IKT som hjelpemiddel for kommunikasjon og læring i undervisningen;
- anvende IKT i arbeid med skapende virksomhet;
- anvende video, digitale kamera og skanner;
- presentasjon og visuell kommunikasjon;
- bruk av Internett i forhold til kunst og kultur i det globale samfunn;
- enkel produksjon av lyd til bruk i presentasjoner;
- moderne medier i forhold til tverrfaglig og internasjonalt samarbeid mellom barn og unge i et kunst og kultur perspektiv.

Målområdet Fagteori
Fagteorien forankrer faget i et teoretisk idegrunnlag, i forskningsteorier og i praksiserfaring.
I fagteorien vil det bli lagt vekt på forståelse for og anvendelse av begreper, grunnleggende teorier og analysemodeller som er relevant for fagområdet. Kreative prosesser, ideutvikling og problemløsning er aktiviteter innenfor skapende arbeid som vil være gjenstand for individuelle studier og felles drøftinger. Erfaringer fra praksisfeltet vil kunne være utgangspunkt for studier av ulike teorier knyttet til skapende arbeid. Det vil også lagt vekt på kunnskapstilegning omkring sammenheng mellom materialvalg, helse, miljø og ressursbruk. Studentene vil få kjennskap til forsøks- og utviklingsarbeid innen fagområde.

Eksempel på tema:
- Begreper og grunnleggende teorier innen form- og fargelære.
- Modeller for analyse av to- og tredimensjonale uttrykk.
- Kreative prosesser, idéutvikling og problemløsning.
- Miljø og materiallære; helse, ressursbruk og økologi i relasjon til materiallære.
- Estetisk teori.
- Metoder for forsøks og utviklingsarbeid i formgiving, kunst og håndverk (FoU).

Målområdet Fagdidaktikk
Fagdidaktikken reiser viktige spørsmål om skolens faglige innhold, fagets egenart og fagets begrunnelse som skolefag. Fagdidaktikk i formgiving, kunst og håndverk tar primært opp spørsmål

knyttet til undervisning i grunnskole og videregående opplæring, og omhandler refleksjoner om hvordan faget kan læres, utvikles og undervises.

Studier av aktuelle læreplaner vil være et utgangspunkt for refleksjon og drøfting av spørsmål knyttet til fag og undervisning. Et vesentlig spørsmål er hvilke forutsetninger og rammebetingelser som er nødvendige for et godt læringsmiljø og for å utvikle det skapende potensialet hos eleven. Strategier for tverrfaglig samarbeid hvor formgiving, kunst og håndverk utgjør den sentrale posisjon er gjenstand for drøfting. Temaer hvor fagområdet knyttes opp mot vår flerkulturelle virkelighet, inklusive samisk kultur, er også et aktuelt studiefelt. IKT vurderes som pedagogisk verktøy i ulike sammenhenger.

Eksempel på tema:
- Læreplaner for skoleverket i formgiving, kunst og håndverk.
- Undervisningsplanlegging i formgiving, kunst og håndverk med utgangspunkt i læreplaner, rammefaktorer og elevforutsetninger.
- Elevvurdering i formgiving, kunst og håndverk.
- Tilpasset undervisning i formgiving, kunst og håndverk.
- Formgiving, kunst og håndverk i relasjon til barn og ungdom i en flerkulturell sammenheng.
- Tverrfaglig tema- og prosjektarbeid knyttet til formgiving, kunst og håndverk.
- IKT som verktøy og medium for barn, unge og voksne i deres skapende prosesser.

Organisering og arbeidsmåter

Organisering

Undervisningen i grunnstudiet i formgiving, kunst og håndverk er fordelt over to studieår, med 35 studiepoeng i første studieår og 40 studiepoeng i andre studieår. Fagdidaktikken er inkludert i grunnstudiet med 15 studiepoeng.

Undervisningsformen innen faglærerutdanningen er prosjekt- og samarbeidsbasert; et samarbeid som kan foregå både på interne og eksterne arenaer. Undervisningen organiseres i fordypningsemner og moduler. Lærerteamet planlegger og tilrettelegger fag- og teoriområder som gir nødvendig progresjon.

Undervisningen bygger på fagområdets kulturelle referanse både nasjonalt og internasjonalt. Studiene er preget av håndverksutøvelse og utvikling av kompetanse i visuell symbolforståelse og kommunikasjon, hovedsakelig som pedagogisk virkemiddel.

Teoretiske og metodiske problemstillinger er med på å styrke fagområdene og videreutvikle studentenes erfaringer og profesjonelle forankring i læreryrket. Teoretiske drøftinger følger de praktiske arbeidene til studentene.

I løpet av studiet skal studentene ha opparbeidet handlingskompetanse i formidling og utøving av fagområdene knyttet til læreryrket.

Avdeling for estetiske fag disponerer verksteder innen tegning, papir, fiber, grafikk, søm, vev, tekstiltrykk, tre- og metallbearbeiding, støping, overflateteknikker, gips, keramikk og IKT.

Arbeidsmåter

Studentens skapende arbeid innen formgiving, kunst og håndverk står sentralt i studiet. Opplæringen skal gi innsikt i vitenskapelig forståelse og arbeidsmåte gjennom praktiske arbeid i materialer. Med undervisning menes forelesninger, praktiske innføringer, seminarer og veiledning. Den faglige dialogen mellom lærer og student knyttes til sammenhenger mellom ide, fagtekniske, praktiske prosesser og kunstfaglig teori og analyse.

Studenter og lærere har et felles ansvar for å skape helhet i studiet, og se dette teamarbeidet i forhold til læreryrket. Studenten skal selv ta ansvar for egen læring og utvikling. Gjennom varierte arbeidsformer ivaretaes vekselspillet mellom estetisk skapende handling, teoretisk forståelse og kulturell referanse. Gjennom studiet skal studenten få anledning til å erfare, oppleve og drøfte varierte arbeids-, undervisnings- og vurderingsformer.

Arbeidsformer kan være:
- forelesninger, seminarer og individuelt studium;
- faglige innføringer, demonstrasjoner, verkstedarbeid;
- gruppearbeid, prosjektarbeid;
- feltstudier;
- varierte presentasjoner og dokumentasjonsformer.

I forbindelse med aktuelle temaer kan det være naturlig å samarbeide med fagmiljøer utenfor høgskolen.

Obligatorisk tilstedeværelse og arbeidskrav

Obligatorisk tilstedeværelse

Studiet omfatter følgende undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse:
- faglige innføringer knyttet til demonstrasjoner;
- seminarer;
- felles drøftinger og vurdering underveis og til slutt i forhold til obligatoriske studieoppgaver;
- erfaringsinnhenting i verksted og laboratorier;
- gruppe- og prosjektarbeid;
- undervisning i IKT.

Se undervisningsplanen for nærmere informasjon.

Sykdom fritar ikke for tilstedeværelse og aktiv deltakelse i undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om dette. Studenter som har mer enn 20 prosent fravær i undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse, meldes ikke opp til eksamen. Studenter som står i fare for å overskride fraværskvoten, får skriftlig melding om dette.

I første studieår beregnes fravær fra undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse på grunnlag av samlet fravær i høst- og vårsemesteret. I andre studieår beregnes fravær på samme grunnlag.

Arbeidskrav

Innfrielse og godkjenning av arbeidskrav er forutsetningen for oppmelding til eksamen. Arbeidskrav vurderes av faglærer til "Godkjent"/"Ikke godkjent". Arbeidskrav skal være innfridd innen fastsatt(e) frist(er). Gyldig fravær dokumentert med for eksempel sykemelding fra lege, fritar ikke for innfrielse av arbeidskrav. Studenter som på grunn av sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak ikke innfrir arbeidskrav innen fristen, kan få forlenget frist. Ny frist for innfrielse av arbeidskrav avtales i hvert enkelt tilfelle med den aktuelle lærer. Studenter som ikke innfrir arbeidskrav innen fastlagt frist og som ikke kan vise dokumentasjon for sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak, får ikke forlenget frist.

Alle arbeidskrav må være innfridd og resultat godkjent senest seks uker før eksamen.

Se undervisningsplanen for nærmere informasjon.

Undervisningsplaner

Undervisningsplan utarbeides med utgangspunkt i fagplanen. Denne gir nærmere informasjon om blant annet krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse i undervisningen, tidspunkt for dette og

arbeidskrav. Videre gis det nærmere informasjon om tidspunkt for vurdering i læringsløpet. Undervisningsplan deles ut ved semesterets/studiets begynnelse.

Praksisopplæring
Se fagplan for praksisopplæring i formgiving, kunst og håndverk.

Vurdering

Forutsetningen for oppmelding til eksamen (avsluttende vurdering) er:
- at alle arbeidskrav er innfridd og resultat godkjent;
- at studenten ikke har mer enn 20 prosent fravær i undervisnings- og veiledningssituasjoner der det er krav om tilstedeværelse og aktiv deltakelse (se avsnittet "Obligatorisk tilstedeværelse og arbeidskrav", over).

Ved avsluttende vurdering benyttes en karakterskala fra A til F (A er høyeste karakter og E er laveste ståkarakter). F er ikke bestått.

Vurdering i læringsløpet og avsluttende vurdering foretas på grunnlag av følgende kriterier:
- studentens evne til å utvikle og bearbeide idéer;
- studentens evne til å bruke estetiske virkemidler;
- studentens evne til å bruke materialer, teknikker og egnede arbeidsmåter;
- studentens evne til å fagteoretisk og fagdidaktisk drøfting og refleksjon i skriftlig dokumentasjon.

Vurderingsformen i praksisopplæringen er *Bestått/Ikke bestått.* Praksisopplæringen må være vurdert til bestått før studenten kan få lærervitnemål (se fagplan for praksisopplæring i formgiving, kunst og håndverk).

I studiet blir det lagt vekt på sammenheng mellom mål, innhold, arbeidsmåter og vurderingsformer. I vurderingen inngår studentenes faglige produksjon, tekniske ferdigheter, teoretiske kunnskaper, arbeidsformer og studieplanlegging. Det vil gjennom hele studiet være en kontinuerlig vurderingsprosess som involverer både studenten og faglæreren. Hensikten med vurderingen er å hjelpe studenten til faglig utvikling, selvstendighet og fremdrift i studiet.

Vurdering i læringsløpet

I første studieår vurderes tre oppgaver i formgiving, kunst og håndverk. Oppgavene vurderes av lærerteamet. Se for øvrig avsnittet "Avsluttende vurdering" (under).

I andre studieår vurderes tre oppgaver i formgiving, kunst og håndverk. Oppgavene vurderes av lærerteamet. Se for øvrig avsnittet "Avsluttende vurdering" (under).

En faglig tilbakemelding er del av vurderingen i læringsløpet. Informasjon om tidspunkt for vurdering i læringsløpet finnes i undervisningsplanen.

Gyldig fravær, dokumentert med for eksempel legeerklæring, fritar ikke for vurdering i læringsløpet. Studenter som på grunn av sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak ikke får levert oppgavene til fastsatt(e) frist(er), kan be faglærer om ny frist. Vurdering i læringsløpet må være gjennomført og godkjent senest seks uker før eksamen. Dersom vurdering av oppgavene forhindres på grunn av lengre tids sykdom, kan vurderingen gjennomføres i forbindelse med utsatt/ny eksamen. Nærmere informasjon om tidspunkt for utsatt/ny eksamen finnes på nettstedet "Eksamen" på www.hio.no.

Studenter som ikke leverer oppgavene til fastsatt(e) frist(er), og som ikke kan vise dokumentasjon for sykdom eller annen dokumentert gyldig årsak, registreres som trukket under eksamen, og har da brukt ett eksamensforsøk. Vilkårene for å gå opp til utsatt/ny eksamen er behandlet i *Forskrift om eksamen ved høgskolen i Oslo*.

Avsluttende vurdering

Avsluttende vurdering omfatter følgende komponenter som utgjør grunnlaget for sluttkarakteren:

Første studieår

1. **Vurdering i læringsløpet**: Vurderingen foretas av lærerteamet. Resultatet av vurderingen teller 40 prosent av sluttkarakteren. Se for øvrig avsnittet "Vurdering i læringsløpet" (over).
2. **Individuell tverrfaglig prosjektoppgave** som knyttes til praktisk-skapende arbeid og kunst og formkultur. Prosjektoppgaven skal ha en skriftlig del som viser studentens evne til fagteoretisk og fagdidaktisk refleksjon. Prosjektoppgaven vurderes av ekstern sensor. Resultatet teller 60 prosent av sluttkarakteren.

Det gis én samlet karakter for første studieår. Denne fremkommer på vitnemålet. Første studieår tilsvarer 35 studiepoeng. Det kan kun klages på den samlede karakteren som gis ved slutten av studieåret. Ved klage vurderer klagekommisjonen alle arbeidene som inngår i vurderingen for karakteren.

For at sluttkarakter skal kunne utarbeides må alle komponenter som inngår i eksamen i første studieår (avsluttende vurdering) være vurdert til karakteren *E* eller bedre.

Andre studieår

1. **Vurdering i læringsløpet**: Vurderingen foretas av lærerteamet. Resultatet av vurderingen teller 40 prosent av sluttkarakteren. Se for øvrig avsnittet "Vurdering i læringsløpet" (over).
2. **Individuelt utviklingsprosjekt (FoU):** En undersøkende prosjektoppgave i et materialområde rettet mot praksisfeltet. FoU-oppgaven skal ha en skriftlig del som viser studentens evne til fagteoretisk og fagdidaktisk refleksjon. Utviklingsprosjektet vurderes av ekstern sensor. Resultatet teller 60 prosent av sluttkarakteren.

Det gis en samlet karakter for andre studieår. Denne fremkommer på vitnemålet. Andre studieår tilsvarer 40 studiepoeng. Det kan kun klages på den samlede karakteren som gis ved slutten av studieåret. Ved klage vurderer klagekommisjonen alle arbeidene som inngår i vurderingen for karakteren. For at sluttkarakter skal kunne utarbeides må alle komponenter som inngår i eksamen i andre studieår (avsluttende vurdering) være vurdert til karakteren *E* eller bedre.

Studenter som på grunn av gyldig fravær ikke avlegger én eller flere komponenter som inngår i ordinær eksamen, eller som får vurderingen F på én eller flere komponenter som inngår i slik eksamen, kan melde seg opp til utsatt/ny eksamen. Utsatt/ny eksamen arrangeres tidlig i påfølgende semester. Vilkårene for å gå opp til utsatt/ny eksamen er behandlet i *Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo*. Oppmelding til utsatt/ny eksamen gjøres skriftlig og sendes avdelingsadministrasjonen. Nærmere informasjon om tidspunkt for utsatt/ny eksamen finnes på nettstedet "Eksamen" på www.hio.no.

Ved fremstilling til utsatt/ny eksamen leveres alle oppgaver som til ordinær eksamen. Ved fremstilling til *ny* eksamen skal de arbeidene som ble vurdert til *F* til ordinær eksamen, være bearbeidet/forbedret – for eksempel på bakgrunn av begrunnelsen på karakteren. Praktisk-estetiske arbeider som skal sensureres i forbindelse med utsatt/ny eksamen leveres institusjonene etter nærmere avtale.

For å kunne fortsette i faglærerutdanningens tredje studieår, må studieenheter med til sammen minst 105 studiepoeng fra de to første årene i faglærerutdanningen i formgiving, kunst og håndverk være bestått. Av disse må minst 75 studiepoeng være knyttet til studieenheten grunnstudium i formgiving, kunst og håndverk.

Lærerskikkethet

Lærerutdanningsinstitusjonen har ansvar for å vurdere om studenter i faglærerutdanningen er skikket for læreryrket. Studenter som viser mangelfull evne til formidling av fag, samarbeid med elever og

kollegaer, må så tidlig som mulig få vite at kravene til lærerskikkethet ikke er oppfylt. Studenten har krav på å få råd og veiledning for å bedre disse forholdene. Konkrete beslutninger om skikkethet kan fattes gjennom hele studiet. Skikkethetsvurderingen må bygge på en helhetsvurdering som omfatter både faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer alene og i team.

Se for øvrig forskriften som gjelder for skikkethetsvurdering i lærerutdanningen.

Pensum

Pensum utgjør om lag 2500 sider hvorav kjernepensum er om lag 2000 sider. Resten av pensum (ca. 500 sider) knyttes til prosjektarbeid og fordypningsoppgaver. Mindre justeringer av pensumlitteratur godkjennes av studieleder. Litteraturlisten med utvalgte pensumsider bør foreligge ved semesterstart.

Fagteori

Tegning (471 sider)

Gotfredsen. Lise. 1987. *Bildets formspråk.* Oslo. Universitetsforlaget. 200 sider.
Retvik, Trygve, 1998, *Tegning som uttrykk,* Aurskog, Yrkesopplæring ANS, 271 sider

Maleri (279 sider)

Smith, Ray. 2002. *Kunstnerhåndbog.* København. Politikens forlag. 50 sider
Urban Willumsen, 1991, *Fargelære,* Oslo, AD Notam forlag, 229 sider

Trykk (70 sider)

Retvik, Trygve. 2002. *Om grafikk, om enkle trykkteknikker, men mest om Miljøvennlig grafikk.* Kompendium. Oslo. Avd. est. Hio. 50 sider
Svaboe, Bodil. 2000. *Stofftrykk for høgskolestudenter.* Oslo. Avd. est. HiO. 20 sider

Skrift (140 sider)

Egeland, Einar. 2000. *Skrift.* Oslo. Yrkesopplæring ans. 140 sider

Tekstil (150 sider)

Golberg Grete og Vestby Vibeke, 1995, *Veving*, Vollen, Tell forlag AS, 30 s
Helland, Bibbi, 1990, *Forming av klær, Oslo, Yrkesopplæring i.s.,* 30s
Juul Ingri og Magnussen Ragnhild, 1996, *Strikking*, Vollen, Tell forlag AS, 30s
Sjeggestad Edith, 2001, *Broder videre*, Vollen, Tell forlag AS, 30s
Svaboe, Bodil. 1995. *Stofftrykk.* Vollen: Tell forlag. 30s

Tre- og metall (200 sider)

Bohumel, Kucera og Ragnar Næss. 1998. *Tre, naturens vakreste råstoff*. Oslo: Landbruksforlaget.
Einmo A.P., Hestad, A.G.1999. *Harde og plastiske materialer*. Vollen, Tell forlag
Mattsson, A., Nilsson.S, 2000,*Tre og metall - materialer, verktøy, metoder*., Oslo, Landbruksforlaget.

Keramikk (200 sider)

Håndbok i studiokeramik, Vejle 2001, Kroghs Forlag, Danmark.
Mordal, Vilde*, Kompendier ,Tredimensjonal formlære, Dekor og ornament, Keramiske teknikker og materialer*
Wong, Wucius, 1993. *Principles of form and design*, New York.

IKT (250 sider)

Bergstrôm, Bo. 2000. *Bild & Budskap*. Stockholm. Carlsson Bokförlag. Ca 100 sider.
Sallingboe, Britt. *Form farve fantasi om computere, kreativitet, kunst og kaos*. 2002. Danmark. Danmarks mindste forlag. Ca. 150 sider

Annet (586 sider)

Kruse, Bjørn, 1995, *Den tenkende kunstner: komposisjon og dramaturgi som prosess og Metode,* Oslo, Universitetsforlaget, 143s.
Norskog, Trygve-Johan, 2001, *Estetikkens betydning for menneskets kreative, skapende virksomhet*, Oslo, (Hovedoppgave) Universitetet i Oslo, 98 s
Næss, Marit. 2002, *Kompendier i materiallære og miljøkunnskap*. 163 s
Osborne, Richard, 1996, *Filosofi for begynnere,* Oslo, Brakan forlag, 182 s

Fagdidaktikk (642 sider)

Berild, Sveinung. 1992. *Å skrive prosjektrapport*. Oplandske bokforlag forfatteren. Vallset. 35s
Hiim, Hilde og Else Hippe. 1998. *Undervisningsplanlegging for yrkeslærere*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 9-29, 20 s. 2.utgave
Haabesland, Anny og Ragnhild Vavik. 2000. *Forming- hva og hvorfor*. Stord: Stord lærerhøgskole, s.30-183 og s. 206-233, 180 s
KUF. 1994. *Læreplan for grunnkurs formgivingsfag*. R-94. Oslo, 18 s
KUF. 1996. *Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen*, Oslo, s.1-85 ogs.190-203, 98 s
Lorentzen, Svein et.al. 1998. *Fagdidaktikk: innføring i fagdidaktikkens forutsetninger og utvikling*. Oslo: Universitetsforlaget. 169
Nasjonalt læremiddelsenter. 1994. *Metodisk veiledning. Grunnkurs formgivingsfag,* Oslo. 30 s
Nasjonalt læremiddelsenter. 1997. *Metodisk rettleiing. Vurdering vidaregåande opplæring – skule*. 2.utgåve. Oslo. 46 s
Nasjonalt læremiddelsenter. 1998. *Metodisk veiledning. Prosjektarbeid*.2.utgave, Oslo. 46 s
KUF *Veiledning L97 Informasjonsteknologi.*

Vedlegg 1 Faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk

Faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk kvalifiserer for undervisningsarbeid i grunnskole og videregående skole i tråd med de til enhver tid gjeldende læreplanverk, og andre arenaer som kulturskole, folkehøgskole, museer, gallerier og samlinger. Studiet fører frem til bachelorgrad. Bachelorgraden gir grunnlag for opptak på 2-årig masterstudium i formgiving, kunst og håndverk (120 studiepoeng).

Faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk er et 3-årig heltidsstudium med indre sammenheng og faglig progresjon. Studiet har et omfang på 180 studiepoeng. Hvert studieår utgjør 60 studiepoeng. I faglærerutdanningen inngår følgende fagområder:

- Grunnstudium i formgiving, kunst og håndverk (75 studiepoeng). I grunnstudiet inngår fagdidaktikk (15 studiepoeng) og utviklingsarbeid rettet mot praksisfeltet (10 studiepoeng).
- Kunst og formkultur (15 studiepoeng)
- Pedagogikk (30 studiepoeng)
- Fordypningsstudium i formgiving, kunst og håndverk (60 studiepoeng). I fordypningsstudiet inngår fagdidaktikk (15 studiepoeng) og utviklingsarbeid (20 studiepoeng).
- 13 uker veiledet praksis (integrert i studiet).

Fagområdet formgiving, kunst og håndverk består av praktisk skapende arbeid, fagteori, og fagdidaktikk. Det praktisk skapende arbeidet er grunnlaget for fagområdet. Studiet aktiviserer studenten på forskjellige faglige plan. Fagteorien forankrer faget i et teoretisk idegrunnlag, i forskningsteorier og i praksiserfaring. Fagdidaktikk setter faget inn i et yrkesrettingsperspektiv. Fagdidaktikken integrerer også fagområdene pedagogikk, kunst og formkultur og praksis.

Samfunnet er globalt og mangeartet. Holdninger og begreper skapt i det 20. århundre er blitt foreldet og forandret. I dag representerer formgiving, kunst og håndverk et komplekst og fragmentert fagfelt med store utfordringer. Forskjellen mellom kunst og design er ikke lenger tydelig. De to disiplinene infiltrerer hverandre, grenseoppgangen er utvisket, nye og sammensatte uttrykksformer oppstår. Endringer i tolkninger av begreper og fagområder gir ny tenking og ny innfallsvinkel til skapende arbeid.

Gjennom faglig formidling, ledelse, veiledning og vurdering vil undervisnings- og forskningspersonalet vise til lærer- og lederrollene i læreplanverkene. Rollemodellene kan legge et grunnlag for studentenes fremtidige profesjonsforståelse.

Studiets organisering

I det første studieåret arbeider studenten med å tilegne seg basiskunnskaper i grunnstudiet i formgiving, kunst og håndverk. Andre studieår setter fokus på videregående kunnskaper som danner grunnlag for fordypningsstudier i 3. år av faglærerutdanningen.

Studiemodell for faglærerutdanning i formgiving, kunst og håndverk (180 studiepoeng)

3. studieår	**Fordypning formgiving, kunst og håndverk** 60 studiepoeng Fagdidaktikk (15 studiepoeng) Forsøks- og utviklingsarbeid (FoU) (20 studiepoeng)			**Praksis**
2. studieår	**Pedagogikk** 15 studiepoeng	**Grunnstudium formgiving, kunst og håndverk (del 2)** 40 studiepoeng Fagdidaktikk (7.5 studiepoeng) Utviklingsarbeid rettet mot praksisfeltet 10 studiepoeng	**Kunst og formkultur** 5 studiepoeng	**Praksis**
1. studieår	**Pedagogikk** 15 studiepoeng	**Grunnstudium formgiving, kunst og håndverk (del 1)** 35	**Kunst og formkultur**	**Praksis**

		studiepoeng Fagdidaktikk (7.5 studiepoeng)	10 studiepoeng	